

Март – време за предцъфтежни пръскания

Автор(и): проф.д-р Мария Боровинова, Институт по земеделие в Кюстендил; проф. д.с.н Иванка Лечева

Дата: 20.03.2019 *Брой:* 3/2019

През третата десетдневка на март настъпва календарната пролет. Средната месечна температура се повишава от 4-8° С, облачността намалява, а броят на слънчевите дни се увеличава. В резултат на затоплянето фазата на принудителния покой на овощните видове се преустановява, а заедно с това се активизира и жизнената дейност на редица вредители по тях. Времето през март е много променливо, което налага овощарите да следят за подходящи дни за работа в овощните градини.

В планинските и полупланински райони на страната, където през есента или в края на февруари не е извършена оран в овощните градини, тя трябва да се направи в началото на март. Чрез тази обработка на почвата се унищожават и част от какавидите на черешовата муха, лъжегъсениците на костилкоплодовата листна оса, вишневата листна оса, черната сливава плодова оса, зимуващите форми на черешовия (вишнев) хоботник.

С обработката на почвата в малиновите насаждения се унищожават ларвите на малиновото комарче и землистите камерки, където зимува обикновеният малинов бръмбар, а в ягодовите - зимуващите бръмбари на ягодовия стъблен хоботник и ягодовото малиново хоботниче. Зимуващите форми на

лешниковия хоботник, кестеновия хоботник и бадемовата листна оса също могат да бъдат ликвидирани чрез обработка на почвата.

Заораването на окапалите листа помага за намаляване заразата от струпясване по ябълката и крушата, сиви и кафяви петна по крушата, дюлята и мушмулата, цилиндропоридоза по черешата и вишната, червени листни петна по сливата, гномониоза по кайсията и др. По този начин се намалява и зимуващият запас от видовете листоминиращи молци, които зимуват в окапалите листа. При заораването на листата трябва да се внимава много да не се нарани кореновата система, което води до инфекции с бактериен рак или причинители на кореново гниене. Дълбочината на оранта да се определя от възрастта на насаждението и типа на подложката.

В началото на март трябва да се приключи и със санитарна резитба, с която да се отстранят заразените клонки от брашнеста мана по ябълката и прасковата, струпясване по крушата, черно гниене по овощните, цитоспороза, оловен (сребърен) лист по овощните, сачмянка по костилковите. Повредените клони от беловинояди, дървесинояди, дървесница, ябълкова стъкленица, ябълков клонков молец също се изрязват. След санитарната резитба раните се замазват с бял латекс, към който се добавя шампион или фунгуран. Много добре е да се използват и специални пасты, които ускоряват зарастването на раните и по този начин предпазват от допълнителни заразявания от бактерии и гъби. След санитарната резитба всички отрязани клони и клонки се изнасят от градината и се унищожават чрез изгаряне, за да не са източник на зараза.

Преди разпукване на пъпките в ябълковите градини се прави влагозапасяваща поливка чрез която отделянето (изгърмяването) на зимуващите спори на струпясването може да се ускори и да стане за по-кратък период.

Зимното пръскане в южните райони на страната се провежда обикновено към края на февруари, а в останалите райони през първата половина на март. То е насочено срещу зимуващия запас от: **яйца** на червен овощен акар, кафяв ябълков акар, зелена ябълкова листна въшка, червеногалова листна въшка, ябълково-живовлекова листна въшка, крушова листна въшка, реомюрова крушова листна въшка, черна черешова листна въшка, прашеста прасковено-тръстикова листна въшка, оранжерийна прасковена листна въшка, листозавиваща листна въшка, голяма прасковена листна въшка, малка и голяма сливова въшка, малка зимна педомерка, голяма зимна педомерка, розена листозавивачка, глогова листозавивачка, кафявопетниста листозавивачка; **ларви** на калифорнийска щитоносна въшка, жълта стридоподобна щитоносна въшка, лъжекалифорнийска стридоподобна щитоносна въшка, ябълкова запетаевидна щитоносна въшка. Срещу тези неприятели при ябълка, круша, череша, вишня, кайсия, праскова и слива се провежда пръскане с пара зомер – 3%. За едновременно борба с къдравост по прасковата, струпясване по крушата и прасковата, сачмянка и кафяво гниене по костилковите, бактериен рак (пригор) по черешата, вишната и кайсията с причинител *Pseudomonas syringae*, кривули (мехурки) при сливата към пара зомер се добавя един от мед-съдържащите фунгици - Бордолезов разтвор - 1%, Бордо микс 20ВП – 500 г/дка, Фунгуран ОН 50ВП - 0,3%, Шампион ВП - 0,3%, Косайд 2000 ВГ- Круши - струпясване, сиви листни петна, ранно кафяво гниене, бактериоза, огнен пригор - 155-680г/дка; Кайсии - сачмянка, ранно кафяво гниене – 185-280г/дка; Праскови, Нектарини - сачмянка, струпясване, бактериоза - 155-285г/дка.

През март трябва да започне стръскане на ябълкови дървета за установяване на масовото излизане от зимните убежища на ябълковия цветопробивач и при плътност над 4-6 бръмбара на дърво да се проведе пръскане с Дека ЕК, Деша ЕК, Дена Ек, Полеци, Десижън -30-50 мл/дка. При **ябълката** във фаза “миши уши” се извършва **първото предцъфтежно пръскане** срещу струпясването и брашнестата мана с един от следните фунгициди или фунгицидни смеси: Бордолезов разтвор 1 % + Байфидан 250 ЕК – брашнеста мана 0,015%, Шампион ВП – 0,3 % + Байфидан 250ЕК– 0,015%, Фунгуран ОН 50ВП – 0,3% + Байфидан 250 ЕК – 0,015%. Сортите, устойчиви на струпясване,

трябва да се пръскат само с Байфидан 250 ЕК – 0,015%. Златна превъзходна е чувствителен на ръждивост по плодовете, а медните препарати увеличават ръждивостта, което налага да се изберат други фунгициди. Подходящ е Каптан 50ВП – 0,2%, който успешно може да се използва за предцъфтежните пръскания при Златна превъзходна, а така също и при останалите сортове. За предцъфтежните пръскания при ябълката се препоръчват всички фунгициди, разрешени за употреба срещу струпясването и брашнестата мана, но като се има предвид, че честата употреба на системни продукти води до поява на резистентност при *Venturia inaequalis*, необходимо е да се намали тяхната употреба, като се използват само за цъфтежните и следцъфтежни пръскания. За струпясване и брашнеста мана при ябълката могат да се използвава още и следните препарати: Белис – брашнеста мана - 80г/дка; Козавет ДФ - 750 г/дка, Кумулус – брашнеста мана – (0,6-0,9 %), струпясване – 750 г/дка; Дикофор 250 ЕК/ 15 мл/дка, Индар 5 ЕВ - 100 мл/дка; Карамат 2,5 ЕВ - 200мл/дка.

Второто предцъфтежно пръскане срещу струпясването и брашнестата мана по ябълката се извършва във фаза „цветен бутон” – фенофаза, която обикновено настъпва в края на март или началото на април. Използват се същите фунгициди или фунгицидни смеси както при първото. При висока плътност на ябълкова плодова оса - 2-3 броя оси на 100 стръскани клонки към фунгицидния разтвор се добавя децис 2,5 ЕК-0,03% или метеор - 60-90 мл/100 литра вода, които са ефикасни и срещу листозавивачките и педомерките.

Предцъфтежното пръскане при **крушата** е насочено срещу струпясването, крушовите листни бълхи, крушовата дървеница и крушовата плодова оса. От изброените вредители почти ежегодно се налага да се пръска срещу обикновената крушова листна бълха. Срещу струпясването се използва един от фунгицидите: Бордолезов разтвор – 1%, Фунгуран ОН 50ВП – 0,3%, Шампион ВП – 0,3%, Каптан 80 ВГ – 0,2%, Дитан М- 45 – 200 г/дка, Бордо микс 20ВП – 375-500г/дка. При висока плътност – 2-3% розетки с колонии на обикновената крушова листна бълха към фунгицидния разтвор се добавя един от инсектицидите: Вазтак нов 100 ЕК-0,02%, Децис 2,5 ЕК– 0,03%, Масай ВП – 25 г/дка, Протеус О–ТЕК - 0,05 – 0,06%(валиден до 14.06.2019), Суми алфа 5ЕК/сумицидин 5ЕК/оазис 5 ЕК -0,02%, Синеис 480СК – 30-43,7 мл/дка.

При **черешата и вишњята** през март при набъбване на пъпките и преди разпукването им в повечето овощарски райони на страната се провежда пръскането, което е насочено срещу кафявото гниене, бактериения рак(пригор) и сачмянката. Използва се един от медсъдържащите фунгициди - Бордолезов разтвор – 1%, Косайд 101 ВП – 0,4%, Фунгуран ОН – 0,4%, Шампион ВП– 0,4%. През този период се прави стръскване за определяне плътността на вишневия (черешов) хоботник и при установяване на 3-5 броя на дърво се пръска Метеор(15,7г/л) СК - 0,06-0,09%.

Във фаза цветен бутон **сливовите насаждения** се пръскат срещу сливова плодова оса при плътност 3 - 5 оси средно на дърво, установени при стръскване. Използват се Децис 2,5 ЕК-0,05% или Суми алфа 5ЕК/Сумицидин 5 ЕК/ Оазис 5 ЕК – 0,02%. При пропускане на това пръскане или при много висока плътност на осата борба срещу този неприятел може да се проведе и непосредствено след цъфтежа, когато 70% от венчелистчетата са покафеняли, но не са окапали. Това пръскане се провежда при установени 5% повредени завръзи.

В по-топлите райони на страната, където **кайсиите** цъфтят през март трябва да се проведе **предцъфтежното и цъфтежно пръскане** срещу кафявото гниене и сачмянката. Предцъфтежното пръскане е насочено и срещу прасковеният клонков молец (преди вгризването на гъсениците), както и срещу хоботниците. Срещу гъбните болести се използва един от фунгицидите - Делан 700 ВДГ – 0,05%, Хорус 50 ВГ – 0,045% -0,05% - лечебно със 100 л/дка работен разтвор, Тирам 80ВГ – 0,3%, Систан 20 ЕВ – 25 – 30 мл/дка, Систан екозом ЕВ – 65 – 200 мл/дка, Сигнум ВГ – 30 г/дка, Топсин М 70ВДГ – 0,12% (120г/дка).

За борба срещу прасковеният клонков молец и хоботниците се изпозва един от инсектицидите: Вазтак нов 100 ЕК – 0,015%, Рапакс – 100 – 200 мл/дка, Децис 100 ЕК – 7,5 – 17,5мл/дка, Суми алфа 5 ЕК/ Сумицидин 5 ЕК/ Оазис 5 ЕК – 0,02%, Синеис 480 СК – 20 мл/дка, Кораген 20 СК – 16-30 мл/дка, Дурсбан 4ЕК – 150 – 187 мл/дка. Икономическият праг на вредност за хоботниците е 3 бръмбара на дърво. При влажна пролет и по-продължителен цъфтеж трябва да се извършат две цъфтежни пръскания.

Преди разпукване на пъпките на **прасковата** се пръска срещу къдравост. В този период най-подходящи фунгициди са Каптан 80 ВГ – 250 г/дка или Скор 250 ЕК – 0,02%. При висока плътност на прасковен клонков молец към фунгицидния разтвор се добавя един от инсектицидите, изброени при кайсията.

В ядовите насаждения се събират и изгарят изсъхналите листа, за да се намали зимуващата зараза от причинителите на белите листни и виолетово-кафявите петна. В малиновите насаждения се изрязват и изгарят издънките, които са заразени с дидимела, кониотириум или са нападнати от малинов агрилус, малинова стъблена галица или малинова стъклена.